

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра культурології

ЗАТВЕРДЖУЮ Декан факультету _____ Вячеслав БРАТІШКО "___" _____ 2026 р.	СХВАЛЕНО на засіданні кафедри культурології Протокол №___ від "___" _____ 2026 р. Завідувач кафедри _____ Ірина МАЙДАНЮК
---	---

РОЗГЛЯНУТО

Гарант ОП «Автомобільний транспорт»

_____ Євген КАЛІНІН

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ЕТНОКУЛЬТУРОЛОГІЯ

Галузь знань І Транспорт та послуги

Спеціальність І8 Автомобільний транспорт

Освітня програма Автомобільний транспорт

Механіко-технологічний факультет

Розробник: Майданюк І.З., д.ф.н., професор, завідувач кафедри, Пузиренко Я.В., к.філол.н., доцент, доцент кафедри, Сидоренко І.Г., к.філос.н., доцент кафедри

Київ — 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

Програма дисципліни передбачає ознайомлення студентства з етнокультурологією як наукою, що вивчає традиційний тип культури, соціальний і культурний досвід етносу, закріплений в традиціях, звичаях, народному мистецтві. Навчальна дисципліна дасть змогу студентству отримати знання про особливості української етнічної та національної культури; орієнтуватися в культурологічних та мистецтвознавчих термінах і поняттях та аналізувати твори мистецтва; усвідомити місце і роль української культури у світовому культурному процесі, а також сприятиме розвитку духовного світу студентства.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь

Освітній ступінь	Першого (бакалаврського) ОП
Галузь знань	J Транспорт та послуги
Спеціальність	J8 Автомобільний транспорт
Освітня програма	Автомобільний транспорт
Факультет	Механіко-технологічний факультет

Характеристика навчальної дисципліни

Вид	Обов'язкова
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів ECTS	3
Кількість змістових модулів	3
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-
Форма контролю	Екзамен

Показники навчальної дисципліни

для денної та заочної форм здобуття вищої освіти (повний термін навчання)

	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	1	—
Семестр	2	—
Лекційні заняття	30 год.	—
Практичні, семінарські заняття	30 год.	—
Самостійна робота	30 год.	—
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	4 год.	—
Форма контролю	Екзамен	—

Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета: Мета - покращення гуманітарної підготовки студентів, ознайомлення студентів з основними тенденціями та формами етнокультурного розвитку українського народу від найдавніших часів до сучасності; - підвищення етнічної свідомості студентів та їхньої підготовки з огляду на майбутню роботу в мультикультурному середовищі; - формування знань та компетенцій на основі засвоєння основ культурологічної проблематики та розуміння особливостей української етнокультури; - формування почуття етнічної самосвідомості, гордості за належність до української нації, прищеплення глибокої зацікавленості духовною скарбницею українського народу.

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню «Етнокультурологія» (за їх наявності) ОК1 Вступ до фаху та академічна доброчесність, ОК2 Іноземна мова. Communication Skills, ОК11 Українська мова за професійним спрямуванням, ОК14 Правова культура особистості

Набуття компетентностей

ЗК1 — Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК4 — Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК13 — Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства

та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК14 — Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Програмні результати навчання

РН2 — Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово при обговоренні професійних питань.

РН25 — Презентувати результати досліджень та професійної діяльності фахівцям і нефахівцям, аргументувати свою позицію.

Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)					Кількість годин (заочна форма)			
	тижні	л	лаб	с.р.	усього	л	п	с.р.	усього
Модуль 1. Основні поняття етнокультурології									
Тема 1. Культура і етнос. Історико-регіональна характеристика культури.	-	2	-	2	6	-	-	-	-
Тема 2. Мова та етнокультура.	-	2	-	2	6	-	-	-	-
Тема 3. Гендер та етнокультура.	-	2	-	2	6	-	-	-	-
Тема 4. Проблеми етнічних культур в епоху глобалізації. Українська етнокультура на сучасному етапі.	-	2	-	2	6	-	-	-	-
Тема 5. Українська етнічна і національна культура	-	2	-	2	6	-	-	-	-
Разом за модулем 1	-	10	0	10	20	-	-	-	-
Модуль 2. Народна творчість									
Тема 1. Українська народна матеріальна культура. Особливості української традиційної кухні.	-	2	-	2	6	-	-	-	-

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)					Кількість годин (заочна форма)			
	тижні	л	лаб	с.р.	усього	л	п	с.р.	усього
Тема 2. Українське декоративне вжиткове мистецтво та художні ремесла.	-	2	-	2	6	-	-	-	-
Тема 3. Українське народне малярство та квітчання.	-	2	-	2	6	-	-	-	-
Тема 4. Українська народна духовна культура. Усна народна творчість.	-	2	-	2	6	-	-	-	-
Тема 5. Українська родинна та календарна обрядовість.	-	2	-	2	6	-	-	-	-
Разом за модулем 2	-	10	0	10	20	-	-	-	-
Модуль 3. Види і жанри сучасної української культури									
Тема 1. Мистецтво як складова культури.	-	2	-	2	6	-	-	-	-
Тема 2. Українська архітектура.	-	2	-	2	6	-	-	-	-
Тема 3. Українське образотворче мистецтво.	-	2	-	2	6	-	-	-	-
Тема 4. Українське музичне та театральне мистецтво.	-	2	-	2	6	-	-	-	-
Тема 5. Українська література.	-	2	-	2	6	-	-	-	-
Разом за модулем 3	-	10	0	10	20	-	-	-	-
Курсовий проект (робота) з _____ (якщо є в навчальному плані)									
Усього годин	-	30	0	30	60	-	-	-	-

Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Культура і етнос. Історико-регіональна характеристика культури.	2
2	Тема 2. Мова та етнокультура.	2
3	Тема 3. Гендер та етнокультура.	2
4	Тема 4. Проблеми етнічних культур в епоху глобалізації. Українська етнокультура на сучасному етапі.	2

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
5	Тема 5. Українська етнічна і національна культура	2
6	Тема 6. Українська народна матеріальна культура. Особливості української традиційної кухні.	2
7	Тема 7. Українське декоративне вжиткове мистецтво та художні ремесла.	2
8	Тема 8. Українське народне малярство та квітчання.	2
9	Тема 9. Українська народна духовна культура. Усна народна творчість.	2
10	Тема 10. Українська родинна та календарна обрядовість.	2
11	Тема 11. Мистецтво як складова культури.	2
12	Тема 12. Українська архітектура.	2
13	Тема 13. Українське образотворче мистецтво.	2
14	Тема 14. Українське музичне та театральне мистецтво.	2
15	Тема 15. Українська література.	2
Всього годин		30

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Культура і етнос. Історико-регіональна характеристика культури.	2
2	Мова та етнокультура.	2
3	Гендер та етнокультура.	2
4	Проблеми етнічних культур в епоху глобалізації. Українська етнокультура на сучасному етапі.	2
5	Українська етнічна і національна культура	2
6	Українська народна матеріальна культура. Особливості української традиційної кухні.	2
7	Українське декоративне вжиткове мистецтво та художні ремесла.	2
8	Українське народне малярство та квітчання.	2

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
9	Українська народна духовна культура. Усна народна творчість.	2
10	Українська родинна та календарна обрядовість.	2
11	Мистецтво як складова культури.	2
12	Українська архітектура.	2
13	Українське образотворче мистецтво.	2
14	Українське музичне та театральне мистецтво.	2
15	Українська література.	2
Всього годин		30

Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Культура і етнос. Історико-регіональна характеристика культури.	2
2	Мова та етнокультура.	2
3	Гендер та етнокультура.	2
4	Проблеми етнічних культур в епоху глобалізації. Українська етнокультура на сучасному етапі.	2
5	Українська етнічна і національна культура	2
6	Українська народна матеріальна культура. Особливості української традиційної кухні.	2
7	Українське декоративне вжиткове мистецтво та художні ремесла.	2
8	Українське народне малярство та квітчання.	2
9	Українська народна духовна культура. Усна народна творчість.	2
10	Українська родинна та календарна обрядовість.	2
11	Мистецтво як складова культури.	2
12	Українська архітектура.	2
13	Українське образотворче мистецтво.	2
14	Українське музичне та театральне мистецтво.	2

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
15	Українська література.	2
Всього годин		30

Методи навчання

Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- Усне або письмове опитування
- Есе
- Співбесіда
- Презентація проекту
- Контрольна робота

Методи навчання:

- Проблемне навчання
- Навчання через дослідження
- Лекція
- Практико-орієнтоване навчання
- Командна робота
- Практичне заняття
- Змішане навчання

Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Модуль 1. Основні поняття етнокультурології		
<p>Самостійна робота. Практична робота. Культура і етнос. Історико-регіональна характеристика культури.</p>	<p>ПРН 1, ПРН 2. Модуль спрямований на ознайомлення студентів з основними поняттями етнокультурології, історико-регіональними аспектами культури, роллю мови, гендеру та сучасними проблемами етнічних культур у контексті глобалізації. Студенти зможуть аналізувати та презентувати результати досліджень. У результаті вивчення модуля студенти матимуть можливість: Тема 1. Знати основні поняття та визначення культурології та етнокультурології. Орієнтуватися в культурологічних концепціях культури та культурно-історичного розвитку. Розуміти різницю між поняттями етносу, народу, нації, етнічної та національної культури. Орієнтуватися в етнокультурній карті сучасного світу. Тема 2. Розглядати мову як феномен культури. Аналізувати роль мови у формуванні та збереженні етнічної культури. Знати терміни і поняття, пов'язані з мовною картиною світу, етнолінгвістикою, соціолінгвістикою, ономастикою та їх взаємозв'язок з культурою. Тема 3. Сформулювати загальні уявлення та оперувати поняттями гендерної культурології. Виявляти роль і місце гендеру в етнічній культурі. Знати особливості гендерної соціалізації в традиційній і сучасній культурі. Розуміти гендерну проблематику у мистецтві та поп-культурі, гендерні аспекти соціокультурної взаємодії. Тема 4. Аналізувати сучасні соціокультурні процеси в глобалізованому світі. Розуміти проблеми збереження етнічних культур, зокрема української в епоху глобалізації. Знати особливості української культури та мистецтва на сучасному етапі. Розуміти взаємозв'язки та взаємовпливи української та світової культури. Тема 5. Розуміти особливості українського етносу (нації), сутність етнічної (національної) свідомості, самосвідомості. Знати етнографічні групи українців. Уміти розкривати сутність етнічної та національної культури.</p>	17
<p>Самостійна робота. Практична робота. Мова та етнокультура.</p>		17

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Самостійна робота. Практична робота. Гендер та етнокультура.		17
Модульна контрольна. Практична робота. Проблеми етнічних культур в епоху глобалізації. Українська етнокультура на сучасному етапі.		17
Модульна контрольна. Практична робота. Українська етнічна і національна культура.		17
Модульна контрольна. Модульна контрольна робота		15
Всього за модулем 1		100

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Модуль 2. Народна творчість		
<p>Самостійна робота. Практична робота. Українська народна матеріальна культура. Особливості української традиційної кухні.</p>	<p>ПРН 1, ПРН 2. Модуль присвячений вивченню української народної матеріальної культури, декоративного мистецтва, малярства, духовної культури та обрядовості. Студенти здобудуть знання про традиційні ремесла, мистецькі особливості та культурні практики українського народу, зможуть аналізувати та презентувати результати досліджень. У результаті вивчення модуля студенти матимуть можливість: Тема 6. Знати особливості матеріальної культури українців, народного житла, побуту, традиційної української кухні. Розуміти українську традиційну систему та модель харчування. Знати особливості українських традиційних обрядових та святкових страв. Тема 7. Знати особливості народного декоративно-вжиткового мистецтва та ремесел. Розрізняти ознаки, за якими класифікується народно-декоративне та вжиткове мистецтво. Розуміти, у чому полягає місце і роль народної творчості у сучасному житті. Вміти виконувати елементи українського народного декоративного мистецтва. Тема 8. Знати основні осередки та види народних розписів та малярства; способи декорування великодніх яєць, технологію виготовлення писанок. Розуміти особливості народного квітчання та його зв'язок з флористичним дизайном. Уміти виконувати елементи українського народного розпису, створювати писанки. Тема 9. Знати особливості національної самобутності українського народу, його світогляд та традиції. Розуміти взаємозв'язок язичницьких і християнських елементів у народному світогляді, звичаях та обрядах. Знати види та жанри українського фольклору. Тема 10. Знати систему українських родинних та календарних обрядів, розуміти їхню символіку і значення. Вміти брати участь у народних обрядах і святкуваннях та за потреби адаптувати їх до сучасного життя, а також вміти виготовляти аксесуари до них.</p>	<p>17</p>

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Самостійна робота. Практична робота. Українське декоративне вжиткове мистецтво та художні ремесла.		17
Самостійна робота. Практична робота. Українське народне малярство та квітчання.		17
Самостійна робота. Практична робота. Українська народна духовна культура. Усна народна творчість.		17
Самостійна робота. Практична робота. Українська родинна та календарна обрядовість.		17
Модульна контрольна. Модульна контрольна робота		15

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Всього за модулем 2		100
Модуль 3. Види і жанри сучасної української культури		
<p>Самостійна робота. Практична робота. Мистецтво як складова культури.</p>	<p>ПРН 1, ПРН 2. Модуль охоплює сучасне українське мистецтво, архітектуру, образотворче мистецтво, музичне та театральне мистецтво, а також літературу. Студенти здобудуть уявлення про сучасні культурні явища, зможуть аналізувати їх та презентувати результати досліджень. У результаті вивчення модуля студенти матимуть можливість:</p> <p>Тема 11. Розуміти місце мистецької діяльності у суспільстві. Знати класифікацію мистецтв. Вміти самостійно орієнтуватися у розмаїтті художніх шкіл та напрямів, основних засобах вираження, притаманних тому чи іншому різновиду та жанру мистецтв. Орієнтуватися в новітніх видах і жанрах мистецтва, взаємозв'язках сучасних технологій та мистецтва. Тема 12. Знати найвидатніші пам'ятки архітектури України. Розрізняти особливості стильових напрямків і жанрів архітектури. Знати загальне поняття про архітектуру як складову частину матеріальної культури та мистецтва. Тема 13. Знати найвидатніші твори образотворчого мистецтва України. Розрізняти особливості стильових напрямків і жанрів образотворчого мистецтва. Розуміти внесок українських митців у розвиток світової культури. Тема 14. Знати види та жанри вокального та інструментального музичного мистецтва та особливості української музики та театру. Розуміти внесок українських музичних та театральних діячів у розвиток світової культури. Тема 15. Знати види та жанри літератури як мистецтва слова. Знати історичний розвиток української літератури та найвидатніших її представників. Вміти аналізувати твори художньої літератури та розрізняти високохудожні твори. Вміти оцінювати досягнення світової та вітчизняної культури та мистецтва на основі знання історичного контексту їх створення та художньої цінності.</p>	17
<p>Самостійна робота. Практична робота. Українська архітектура.</p>		17

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Самостійна робота. Практична робота. Українське образотворче мистецтво.		17
Самостійна робота. Практична робота. Українське музичне та театральне мистецтво.		17
Самостійна робота. Практична робота. Українська література.		17
Модульна контрольна. Модульна контрольна робота		15
Всього за модулем 3		100
Навчальна робота (разом за семестр)		70
Підсумковий екзамен		30
Разом за курс		100

Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамен/ залік)
90-100	відмінно
74-89	добре

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамен/ залік)
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Усі завдання, самостійні та модульні роботи необхідно здавати у заплановані терміни. Перескладання модульних робіт допускається за наявності поважних причин у визначені кафедрою строки.
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування, використання сторонніх матеріалів, ШІ і несанкціонованих пристроїв під час усних і письмових опитувань, виконання контрольних робіт, іспиту заборонено. В есе неприпустимий плагіат та згенерований ШІ текст, цитати повинні бути коректно оформленими.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. Пропуски відпрацьовуються згідно з індивідуальним графіком та правилами кафедри.

Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1388>);
- Е-бібліотека Мистецтвознавство http://www.etnolog.org.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=1775&Itemid=440;
- Електронна бібліотека "Культура України" <http://elib.nplu.org/>;
- «Ізборник» — Історія України IX-XVIII ст. Першоджерела та інтерпретації — проект електронної бібліотеки давньої української літератури. <http://litopys.org.ua/>;
- Google Arts & Culture <https://artsandculture.google.com/?hl=uk>;
- Культурологія : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів/ Національний університет біоресурсів і природокористування України ; за ред.І. З. Майданюк. Київ : НУБіП України, 2017;
- Історія української культури / за ред. І. З. Майданюк ; Національний університет біоресурсів і природокористування України. 2-ге вид.,

перероб. та доп. Київ : НУБіП України, 2015;

Рекомендовані джерела інформації

1. Історія української культури / За ред. І. З. Майданюк; Національний університет біоресурсів і природокористування України. - 2-ге вид. перероб. та доп. - К. : НУБіП України, 2015.
2. Гай-Нижник, П. Українська національна ідея: соборні чинники та визначальні засади. Трансформація української національної ідеї. – Київ : Наш формат, 2019. – С. 143–171.
3. Данилюк, І., Курапов, А., Ягіяєв, І. Етнокультурна психологія. Історія та сучасність : монографія. – Київ : АртЕк, 2019. – 432 с.
4. Гурова, І. В., Хрипко, С. А. Етнокультурологія : навч.-метод. посіб. для підготовки студентів за спец. 034 Культурологія. – Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2021. – 262 с.
5. Історія європейської цивілізації. Середньовіччя. Експедиції. Торгівля. Утопії / за ред. У. Еко ; пер. з італ. О. В. Сминтини, С. А. Кулініч. – Харків : Фоліо, 2020. – 700 с.
6. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Культурологія» для студентів усіх спеціальностей усіх форм навчання / укл. Г. А. Сигида. – Запоріжжя : НУ «ЗП», 2020. – 82 с.
7. Культурологія : підручник. – Одеса : Університет Ушинського, 2023. – 433 с.
8. Людина і культура / за ред. Д. Шевчука. – Острог : Вид-во Нац. ун-ту «Острозька академія», 2019. – 224 с.
9. Магдиш, І. Ар-Нуво. Стилi українського мистецтва ХХ-го століття. Київ :Портал, 2021
0. Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/>
1. Татенко, В. О. Соціальна психологія націєтворення: суб'єктно-вчинковий підхід : монографія / В. О. Татенко ; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т соц. та політ. психології. – Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2020. – 140 с.
2. Історія української культури : у 5-ти т. / гол. ред. Б. Є. Патон. Київ : Наукова думка, 2000–2013.
3. Литвинов, В. Україна в пошуках своєї ідентичності. ХVІ – початок ХVІІ. Київ: Наукова думка, 2008.

4. Попович, М. В. Нарис з історії культури України. Київ : АртЕк, 1998.
5. Яців, Р. М. Мала хронологія мистецьких подій і пам'ятних дат ХХ століття: Україна – світ : локал.-індивід. дослідн. ракурс : довідник. Львів : Априорі, 2021.